

KODE

KUNSTMUSEER OG KOMPONISTHJEM

ÅRSRAPPORT 2020

Dette er KODE *Kunstmuseer og komponisthjem*

- PERMANENTEN, KODE 1
- STENERSEN, KODE 2
- RASMUS MEYERS SAMLINGER, KODE 3
- LYSVERKET, KODE 4
- TROLDHAUGEN, EDVARD GRIEG MUSEUM
- SILJUSTØL, HARALD SÆVERUD MUSEUM
- LYSØEN, OLE BULL MUSEUM

Foto: Andrew Buller / Bergen kommune

Hilsen fra styreleder

2020 begynte så vakkert med årets første utstilling viet en kunstner som dyrket skjønnhet: Edward Burne-Jones (1833–1898). Den visjonære britiske kunstneren var blant sin samtids mest kjente og feirede kunstnere. Burne-Jones ble etter hvert en del av kretsen rundt Arts and Crafts-bevegelsen, hvor ideen om «skjønnhet i alt, skjønnhet for alle» sto sterkt. Dette var en form for sosialt engasjement – en tro på at gode omgivelser påvirket mennesket positivt.

Når vi ser tilbake på et år som 2020 tror jeg vi alle kan enes om at kunsten har tjent som en sentral faktor for å opprettholde slike gode omgivelser. Koronapandemien har vært inngripende i selve livet til de fleste av oss. Vi har vært gjennom lange perioder med karantene og hjemmekontor, med angst for sykdom og økonomiske konsekvenser. Vi har savnet venner og familie, og flere har følt seg isolert og ensomme. I en slik hverdag har kunsten vært en redning for mange. Kunst gir oss skjønnhet på mange plan. Den kan gi glede, nye perspektiver, få oss til å le, hjelpe oss å gråte. Kunst er en viktig del av samfunnet vårt.

2020 har snudd opp ned på det meste og førte til en presset situasjon for store deler av samfunnet. På KODE slo pandemiens konsekvenser inn raskt, egeninntjeningen forsvant over natten og i mai sto museet i fare for å gå konkurs. Turistene som har blitt et vant syn i byen vår ble borte og sommersesongens festivaler og konserter som sørger for mange tilreisende, ble erstattet av en nær folketom by. Museet måtte også holde stengt gjennom store deler av året grunnet nasjonale og lokale smittevernregler. Styret vil takke bevilgende myndigheter for helt avgjørende støtte i denne perioden. Bergen kommune og staten ved KUD har bidratt med betydelige beløp for å sikre KODEs økonomi gjennom pandemien. Resultatet viser et overskudd for året, som i sin helhet er satt av til å dekke inn underskudd i 2021. Sannsynligvis vil inntektsbortfallet være like stort som i 2020.

Museet er til for publikum, det skal forvalte, forske og formidle vår felles historie og kulturarv – være gode omgivelser som påvirker mennesker positivt. Når smittefaren er nedadgående og vi igjen kan stimle sammen, tror jeg mer enn noensinne at vi trenger å møtes og se kunst og kultur. Gjennom koronapandemien har digitale kunstopplevelser vært et erstattende tilbud, også på KODE. Det er også gledelig å se at mange besøkende har søkt til KODEs mange områder utendørs i denne tiden.

KODE forvalter en unik, nasjonal kulturarv som ikke bare er viktig lokalt, men som også har en nasjonal og internasjonal verdi. Styret vedtok i 2020 en ny strategisk plattform og KODE går inn i 2021 med en ambisjon om å bli Nordens mest relevante og nytenkende museum. KODE er et museum i stadig utvikling og har en posisjon som gjør at det må løfte flere områder samtidig, både norsk og internasjonal kunst, historisk kunst og samtidskunst. Samtidig er museet en del av kulturbyen Bergen, og skal fortsette å være der som en partner for Universitetet, Carte Blanche, Festspillene, DNS, BIT, Bergen Assembly og de andre sentrale aktørene på kulturfeltet i Norges fremste kulturby.

Det er viktig for KODE at kulturbyen Bergen lykkes – og vi er klare for innsats!

Marte Mjøs Persen
STYRELEDER I KODE

Foto: Dag Fosse

KODE skal løfte Bergen som kulturby, og alt lå til rette for at 2020 skulle bli et enormt spennende museumsår. Året ble imidlertid preget av en helt annen type spenning enn den vi hadde sett for oss.

KODE gikk ut av 2019 som det best besøkte museet i regionen, med ny publikumsrekord. I februar åpnet vi den store internasjonale samarbeidsutstillingen Edward Burne-Jones: Prerafaelittene og Norden til strålende kritikker. Året var planlagt med et bredt og solid internasjonalt program, med blant annet en soloutstilling av amerikanske Paul McCarthy og den internasjonale Edvard Grieg pianokonkurransen.

Tre måneder senere var store deler av museets ansatte permitterte, museet stengt, årets program utsatt og jeg måtte kalle inn til pressekonferanse for å varsle om at KODE var i ferd med å gå konkurs.

Det har vært godt å se at vi har klart å møte krisen ved å snu oss rundt, sammen. Bevilgende myndigheter har møtt oss med kjærkomne krisemidler og ekstraordinære tilskudd. Våre ansatte har omstilt seg i rekordfart. Ekstrabevilgninger til kunstinnkjøp har gjort oss i stand til å løfte museumssamlingen vår og samtidig støtte det lokale kunstnerlivet. Vi har presentert kritikerroste utstillinger av Jeannette Christensen og Pablo Picasso, og vist Knags håndverksmøbler fra Bergen i en godt besøkt utstilling. I Private Eyes viste vi frem banebrytende amerikanske samtidskunstnere fra de siste 50 årene. Koronasituasjonen tok oss inn i et mer digitalt formidlingsunivers, der vi aktivt har formidlet fremragende kunst. Annerledesåret 2020 kulminerte med en heldigital julekonsertserie fra Edvard Griegs villa, som ble strømmet til inn- og utland via Bergens Tidende og egne nettsider.

Pandemien dannet et foruroligende bakteppe for museet gjennom hele året. KODE har vært underfinansiert i over et tiår, og en krise av denne størrelsesorden satte ytterligere begrensninger for vårt økonomiske handlingsrom, som i stor grad er basert på egeninntekter. De økonomiske ringvirkningene ble derfor markante da nedstengingen av samfunnet og landegrensene var et faktum. Året endte med en publikumsnedgang på nær 80 prosent.

Som landets nest største museum har vi evigheten som perspektiv. KODE forvalter deler av landets viktigste kulturarv, dette inkluderer også gamle og verneverdige bygninger. Vi så oss nødt til å stenge Ole Bulls villa på Lysøen, etter at en tilstandsrapport avdekket akutte oppussingsbehov. KODE 4 ble også stengt og tømt for kunst i påvente av asbestsanering. Nå skal vi løfte opp og sikre museumsbyggene for fremtiden.

Vi vil mye med museet vårt, og det er fordi vi er sikre på kunstens verdi for et godt samfunn. På KODE ønsker vi å utgjøre en forskjell: for enkeltmennesker, for fellesskapet, for kunsten og for musikken. Verden er forandret. Så hva skjer når lysene slukkes på alle pressekonferansene og krisemidlene er borte? Vi skal ivareta vårt samfunnsoppdrag, og vi trenger realistiske økonomiske rammer til å gjøre det.

Jeg retter en stor takk til alle samarbeidspartnere og til alle ansatte på KODE for en ekstraordinær innsats, tålmodighet og støtte i året som har gått!

Petter Snare
DIREKTØR

Innhold

Besøk og inntekter	9
Året som gikk	11
Organisasjon	17
Samling og utstillinger	19
Komponisthjemmene	25
Formidling	27
Kommunikasjon	31
Sikkerhet og forvaltning	33
Året som gikk	34
Årsregnskap	39
Balanse	41

Besøk
og inntekter

Året 2020 begynte med besøksrekord i januar og februar, før landet stengte ned den 12. mars som følge av koronasituasjonen.

KODE har opplevd en formidabel økning i antall besøk de siste årene, med 44 prosent økning fra 2015 til 2019. Det ekstraordinære året 2020 satte imidlertid en brems for denne utviklingen. Tellerne stoppet på 73 456 besøkende totalt, ned fra 303 102 året før.

På grunn av nasjonale og lokale smittevernstiltak har alle KODEs arenaer vært helt eller delvis stengt gjennom store deler av året. På høsten bidro også en langvarig vekkerstreik til at deler av museet måtte holde stengt. Til gjengjeld har vi sett at svært mange har benyttet seg av våre uteområder tilhørende komponisthjemmene, med til sammen over 200 000 besøkende gjennom året.

KODEs økonomi har i perioden vært svært vanskelig, med et fall i inntekter fra besøkende på 20,9 millioner mot 2019. Vi hadde også svikt i inntekter fra andre kilder, som f.eks. leieinntekter, på til sammen 21,6 millioner. I mars så KODE seg nødt til å permittere 36 ansatte. Alle ansatte ble tatt tilbake i arbeid ved utgangen av mai. Gjennom 2020 har Bergen kommune og staten ved KUD bidratt med betydelige beløp for å sikre KODEs økonomi gjennom pandemien. Resultatet viser overskudd for 2020, som vil være nødvendig for å sikre driften i 2021.

73.456

Totalt besøkende

33.436

Antall solgte billetter

-75,8%

Nedgang i antall
besøkende vs. 2019

212.000

Antall besøkende
på uteområdene

60.629

Kunstmuseene besøkende

12.827

Komponisthjem besøkende

Året som gikk

Edvard Munch rekordbesøk Januar

Da de to Munch-utstillingene «I oss er verdener» og «Det eksperimentelle selvet» hadde siste visningsdag 19. januar var det fremdeles fullt av besøkende i salene. Over 68.400 publikummere besøkte de to utstillingene, noe som gjør det til den best besøkte utstillingssatsingen i museets historie.

Edward Burne-Jones Prerafaelittene og Norden Februar

Britiske Edward Burne-Jones var blant sin samtids mest kjente og feirede kunstnere. I samarbeid med Tate Britain, Prins Eugens Waldemarsudde og Nordic Institute of Art ble kunstneren presentert i Norge for første gang, sammen med nordiske kunstnere som var påvirket av Burne-Jones, prerafaelittene og Arts and Crafts-bevegelsen.

Koronapandemien Permitteringer og stengt museum Mars

Koronapandemien traff Norge i starten av mars og hele museet måtte stenges i tråd med myndighetenes retningslinjer. Fra 20. mars- 31. mai var 36 ansatte permittert som følge av økonomiske konsekvenser etter tiltakene mot koronasmitten.

Nær konkurss Pressekonferanse Mai

19. mai måtte KODEs direktør Petter Snare og styreleder Marte Mjøs Persen orienterte pressen om museets vanskelige økonomiske situasjon. – Situasjonen er ekstremt alvorlig. Vi har brorparten av våre publikumsinntekter fra utenlandske turister i sommermånedene. Nå faller disse bort, og vi har ingen midler å tære på. KODE risikerer å være konkurss innen året er omme, sa Snare.

Jeannette Christensen

Interruptions

Juni

2. juni inntok den norske kunstneren Jeannette Christensen den faste utstillingen i Rasmus Meyers samlinger med polaroidbilder og nye videoverk. Christensen inviterte publikum til en dialog med samlingen: Hvem møter vi på veggene i et museum, og hvem er det som blir representert? Hvordan gjøre et stille bilde bevegelig, og et bevegelig bilde stille?

Digitale omvisninger Trolldhaugen

Juni

Museet ble stengt i flere omganger gjennom året, i tråd med lokale og nasjonale smittevern råd. Museet intensiverte arbeidet med digital formidling i denne perioden, blant annet med omvisning fra Edvard Griegs Trolldhaugen med konservator Monica Jangaard.

Året som gikk

Pablo Picasso Suite 347

Juni

19. juni åpnet KODE en stor utstilling av Picassos grafikk i samarbeid med Henie Onstad Kunstsenter og Nasjonalmuseet. Kunstneren var 87 år da han produserte hele serien i et rivende tempo over syv måneder, «under et anfall av skaperraseri». 347 arbeider på 200 dager. Det var første gang siden 1981 at serien ble vist i sin helhet her til lands.

60

Ansatte

Stiftelsen er en driftsenhet som leier kontorer og drifter samlinger, utstillinger og hageanlegg i Bergen og Bjørnafjorden kommuner på vegne av eierne.

Stiftelsen har 60 fast ansatte i hel- og deltidsstillinger. Til sammen utgjør faste hel- og deltidsansatte 53,5 årsverk. Per 31.12.20 er det ett engasjement heltid, syv engasjement deltid og en stipendiat. Ny direktør for komponisthjemmene, Christian Grøvlen, ble ansatt 1. desember. KODE har samarbeidet med 25 frilansere i 2020.

I perioden 20.mars- 31.mai var 36 ansatte permittert som følge av økonomiske konsekvenser etter nedstenging av museene. Alle var tilbake på jobb 1. juni. Ved utgangen av 2020 var 34 kvinner (57 %) og 26 (43 %) menn, av de fast ansatte. Stiftelsen legger vekt på likestilling ved nyansettelser og i sin personalpolitikk for øvrig.

Stiftelsen har arbeidsmiljøutvalg og legger vekt på helse, miljø og sikkerhet i sin virksomhet. Sykefraværet var i 2020 på 6 % av total arbeidstid, en nedgang fra 2019 på 1 %. Det er rapportert to mindre skader/ulykker på arbeidsplassen, som ikke førte til sykedager.

I februar 2020 flyttet KODEs ansatte inn i nye kontorlokaler i Aasegården i Bergen sentrum hvor hele organisasjonen nå sitter samlet. I løpet av året ble det gjennomført en endring i formidlingsavdeling og førstelinje, hvor museet nå har en felles avdeling for førstelinje og felles formidlingsavdeling.

KODEs styre har i 2020 bestått av:

- Marte Mjøs Persen**, leder (Bergen kommune)
- Kjell Gitton Håland** (Vestland fylkeskommune)
- Ragnhild Sivertsen Stolt-Nielsen** (Bergen kommune)
- Kjetil Bratshaug Smørås** (Representantskapet)
- Synnøve Myhre** (Universitetet i Bergen)
- Anette Basso** (Ansatt)
- Mette Nikoline Bolkan** (Ansatt)

Vara: Lena Grønningsæter, Margareth Hagen, Kjell Erik Husom, Marie von Möller, Jakob Nødseth, Bjørn Sandvik, Inger Seljestad

Representantskapet

Ordfører er Frode Thorsen (Universitetet i Bergen)

Følgende institusjoner er representert i KODEs representantskap: Bergen kommune, Trolldhaugens venner, Bildende Kunstneres Forening Hordaland, Vestland fylkeskommune, Universitetet i Bergen, Fortidsminneforeningen, Creo – Hordaland, Sogn og Fjordane, Norske Kunsthåndverkere Vest Norge, Bjørnafjorden kommune, Stiftelsen Siljustøl, Stiftelsen Vestlandske Kunstindustrimuseum, Stiftelsen Stenersen Samling, Stiftelsen Sølvskatten, Bergen Næringsråd, Visit Bergen, Bergen Assembly, Foreningen EKKO, Design Region Bergen.

Samling og utstillinger

60.629

Besøkende på KODE 1-4

6

Nye utstillinger

5

Utlån

Kunstmuseene

Selv om det på alle måter ble et utfordrende år, hadde KODE høy kunstnerisk aktivitet i 2021. På kunstmuseene startet utstillingsåret med *Edvard Burne-Jones: Prerafaelittene og Norden*, en omfattende utstilling laget i samarbeid med Tate Gallery, London, Prins Eugens Waldemarsudde og Nordic Institute of Art. Utstillingen presenterte en rekke hovedverk fra Tate sammen med verk innlånt fra Musée d'Orsay, British Museum, Statens museum for kunst og flere andre institusjoner og privatsamlinger.

Dessverre ble utstillingen stengt etter bare tre visningsuker, da den første nedstengningen kom i mars. Situasjonen medførte at planlagt utstillingsprogram måtte endres, og flere store utstillinger ble flyttet til senere perioder eller år. I juni åpnet den poetiske fotoinstallasjonen *Interruptions* av Jeannette Christensen i Rasmus Meyers samlinger, KODE 3. Senere samme måned den omfattende utstillingen av hele Pablo Picassos *Suite 347*, i Stenersensalen, KODE 2. Sistnevnte var et samarbeid med Henie Onstad Kunstsenter og Nasjonalmuseet.

Utstillingen *Knag: Håndverksmøbler fra Bergen* kunne åpne som planlagt i september, et viktig arbeid utført av Trond Indahl på vår lokale kunstindustrihistorie. På høsten gjorde programrokeringene det mulig å ta inn to nye utstillingskonsepter. I august åpnet vi Hovedsalen i KODE 2 for masterutstillingen i kunst, i samarbeid med KMD, Universitetet i Bergen. Dette gjorde at studentene fikk vist arbeidene sine selv om det opprinnelige utstillingsstedet måtte avlyse. I oktober kunne vi vise banebrytende amerikansk kunst fra Christen Sveaas' kunststiftelse. *Private Eyes* viste postmoderne verk fra de siste femti år.

Samarbeid med andre kulturinstitusjoner forblir helt sentralt for KODEs virksomhet, og gjennom året har vi vært arena for arrangementer og forestillinger i samarbeid med blant andre Universitet i Bergen, Den Nationale Scene, Festspillene i Bergen, Carte Blanche, BiT Teatergarasjen, Bergen Lights og Borealis.

I 2020 startet KODE med forarbeid til Skeivt kulturår 2022. Blant annet har vi ansatt en kunsthistoriker i en 2-årig fulltids prosjektstilling i forbindelse med planlegging og gjennomføring av program. Det er et mål for KODE å forsterke museets rolle som en representativ og relevant samfunnsaktør, og skeive perspektiver skal være en sentral del av mangfoldstenkningen på museet.

Faste utstillinger

Museets faste utstillinger har gjennomgått endringer i 2020, i hovedsak på grunn av planlagte og igangsatte renovasjonsarbeider på byggene. Bergen kommune besluttet i 2020 å stenge KODE 4 for publikum og alle faste utstillinger her, inkludert KunstLab, ble utilgjengelige fra 1. september. Utvalgte hovedverk fra den faste utstillingen i KODE 4 ble integrert i utstillingen i KODE 3: J.C. Dahls *Bjerk i storm*, Kitty Kiellands *Torvmyr* og Christian Krohgs *Kampen for tilværelsen*, blant andre. Et tverrfaglig team er satt igang med å utvikle nye basisutstillinger til de nyrenoverte bygningene.

Temporære utstillinger

Edward Burne-Jones: Prerafaelittene og Norden

KODE 1, 21. februar til 31. mai

Kurator: Alison Smith, Knut Ljøgodt, Karin Sidén, Line Daatland

Publikasjon: Norsk/engelsk

Jeannette Christensen: Interruptions

KODE 3, 2. juni til 29. november

Kurator: Eli Okkenhaug

Picasso 347

KODE 2, 19. juni til 20. september

Kurator: Karin Hellandsjø

Publikasjon: Norsk/engelsk

MA2020

KODE 2, 21. august til 13. september

Kurator: Maya Økland

Knag: Håndverksmøbler fra Bergen

KODE 1, 18. september til 24. januar (2021)

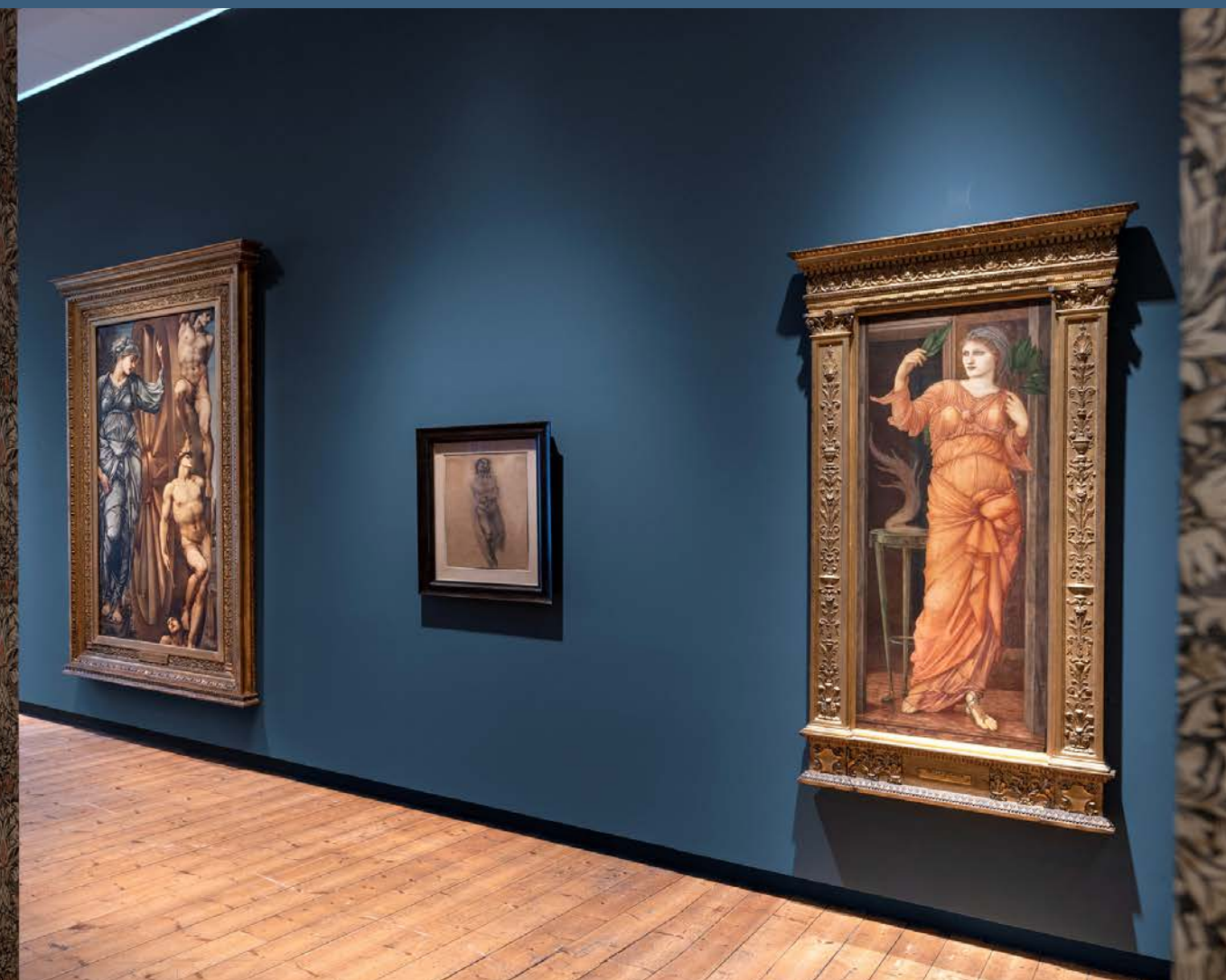
Kurator: Trond Indahl

Publikasjon: Norsk

Private Eyes

KODE 2, 2. oktober til 20. desember

Kurator: William Flatmo

Samling, nettverk og forskning

«Maria bebudelse» fra 1389 av den italienske mesteren Taddeo di Bartolo regnes som det eldste maleriet i KODEs samling. I 2020 var bildet utlånt til en stor utstilling om mesteren ved Galleria Nazionale dell'Umbria i Italia.

Innkjøp

KODE har i 2020 fortsatt strategien om å øke andelen kvinnelige kunstnere i samlingen. Regjeringens ekstrabevilgning på 4 millioner til innkjøp for 2020 gjorde det mulig å kjøpe inn viktig samtidskunst, med særlig vekt på kunstnere med Vestlandstilknytning. Det ble også for første gang kjøpt inn verk av samiske kunstnere fra utstillinger i Bergen.

For KODE er det viktig å holde samlingen levende og i konstant utvikling. Derfor er vi alltid på utkikk etter verker, brev og arkivalia som bidrar til å fortelle historien vi forvalter. Vi evaluerer fortløpende samlingens relevans, utvikling og fordeling i spørsmål rundt kjønn og identitet. KODE har en samlingsstrategi om systematisk innkjøp av kvinnelige kunstnere og ivaretagelse av representasjon generelt. Dette reflekteres i museumsstatistikken, der kvinnelige kunstnere utgjør 69 prosent av alle nye innkjøp/gaver.

Det legges vekt på å bygge ut deler av samlingen som blir viktige i de nye basisutstillingene og at samlingen gjenspeiler KODEs posisjon på Vestlandet.

Samlingsforvaltning

KODE har satt i gang arbeidet med å pusse opp komponisthjemmene, noe som vil bidra til å tilgjengeliggjøre våre historiske bygninger for publikum. I sammenheng med oppussingsarbeid vil vi evaluere publikumsopplevelsen. Antall gjenstander og verk som er digitalisert i Primus og publisert på Digitalt Museum øker, men vi har fortsatt et stort etterslep. KODE har planer om å intensivere dette arbeidet i forbindelse med etableringen av nytt magasinbygg. I 2020 hadde museet lav utlånsvirksomhet, dette er i stor grad en følge av koronasituasjonen. Det ble til sammen lånt ut 5 verk til andre institusjoner i 2020, noe som er et lavt tall sammenlignet med tidligere år og har sin fulle forklaring i koronapandemien.

Forskning

Kunnskapsproduksjonen og forskningen ved KODE formidles primært gjennom utstillinger og publikasjoner men også på digitale plattformer. KODEs ansatte har i 2020 bidratt med grunnforskning på samlingen, kuratering av utstillinger og bidrag til utstillingskataloger og tidsskrifter.

I november ble prosjektet online catalogue raisonné over Nikolai Astrups verk lansert på websiden nikolai-astrup.no. Foreløpig er det tilgjengeliggjort 50 malerier, 88 trykkplater, 1 utklippsbok over Astrups barne- og ungdomstegninger (ca. 900 tegninger), verksdatabase for ukjente verk, komplett utstillingshistorikk (1900-2020), komplett bibliografi samt andre støttefunksjoner som institusjonsregister og persondatabase. I 2020 har fire av KODEs ansatte vært knyttet til senteret, hvorav en er stipendiat ved Universitetet i Oslo.

Komponisthjemmene

108

Konsserter

12.827

Antall besøk på alle tre komponisthjem

212.000

Besøkende på uteområdene

5.449

Antall solgte konsertbilletter

KODEs komponisthjem er blant landets største arenaer for klassisk musikk og ble i 2020 ekstra hardt rammet av koronasituasjonen. Til sammen ble det arrangert totalt 108 konserter med rundt 40 musikere i ulike arrangementer på KODE dette året.

Besøkstallet ved de tre komponisthjemmene er særlig sesongavhengig, og de relativt sett små rommene gjør det i praksis umulig å kunne ha omvisninger som ivaretar smittevern. I tillegg til lange perioder med arrangementsforbud, ble nesten all internasjonal turisme borte. Dette førte til at omtrent alle private konserter måtte avlyses. Vi har likevel avholdt over halvparten av de oppsatte ukene med lunsjkonserter, med godt besøk av lokalt og innenlands publikum.

Året startet bra, med fem huskonserter i Edvard Griegs villa i januar, som alle var utsolgt. Her spilte blant annet den amerikanske Steinway-prisvinneren Claire Huangci, samt lokale prisvinnere som Joachim Carr og Kei Solvang. På Siljustøl fremførte pianisten Einar Røttingen konserten «Sæverud under mikroskopet» som del av sitt treårige kunstneriske forskningsprosjekt «(Un-) settling Sites and Styles: Performers in Search of New Expressive Means» ved Griegakademiet, UiB. Vinterferien med barnetilbud var så vidt overstått idet nedstengingen var et faktum.

Siljustøl Museum holdt stengt gjennom året, med flere avlyste prosjekter. Blant annet den store familiedagen i forbindelse med Festspillene og den populære eventyromvisningen for barnehagebarn, samt den årlige julegrantenningen i skogen som pleier å samle mange store og små.

Det eneste komponisthjemmet som holdt åpent i sommersesongen, var Trolldhaugen som åpnet dørene fra 15. juni. Sommersesongen innebærer ordinært flere konserter daglig, fra april til oktober. Trolldhaugen startet opp sesongen med litt reduserte åpningstider. Lunsjkonserter sesongen ble dermed noe kortere enn normalt, men samlet likevel i selve sommerukene stort sett full konsertsal, tilpasset smittevernreglene.

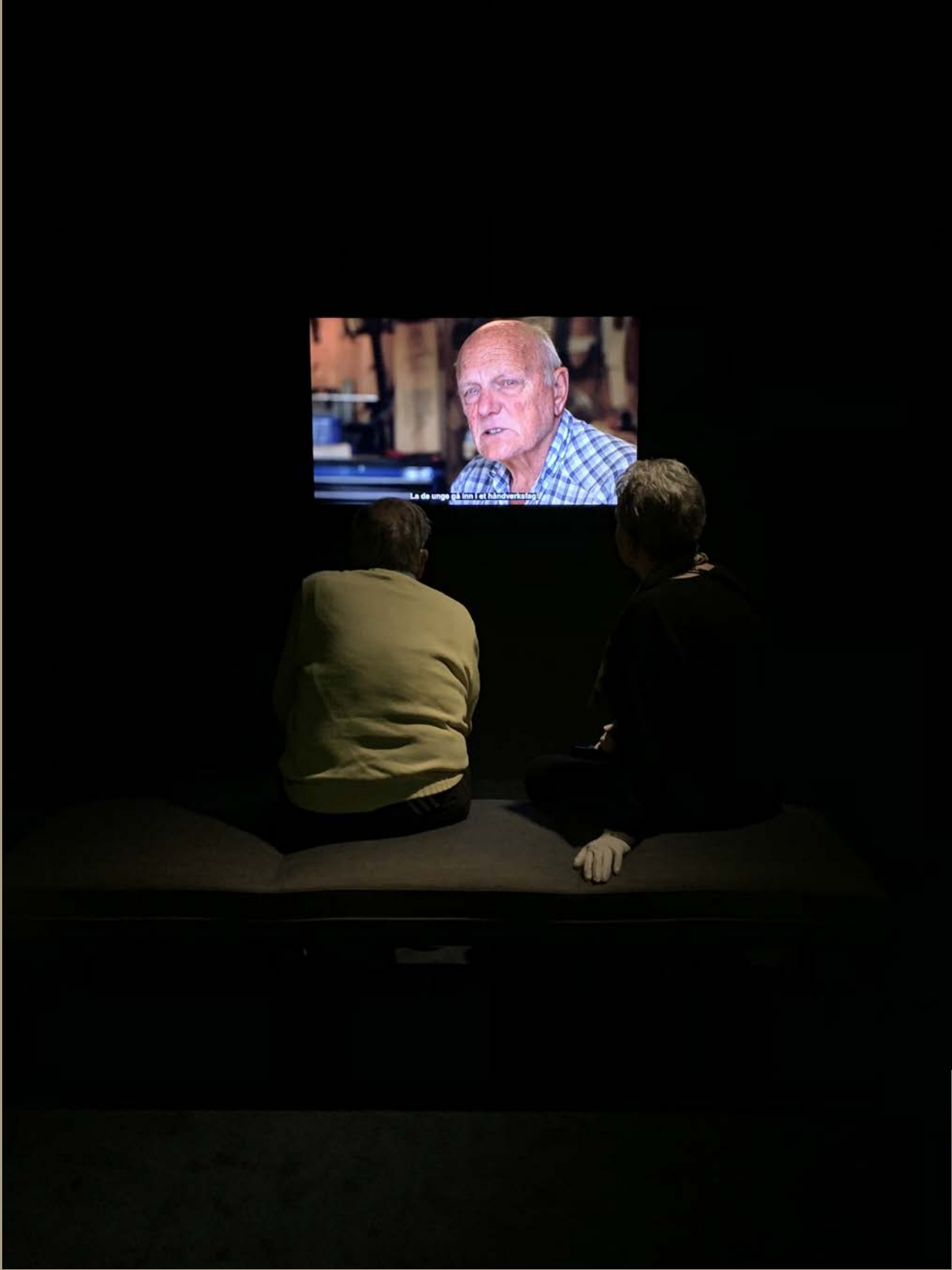
På Lysøen avdekket en tilstandsrapport en helt akutt situasjon for tilstanden på Ole Bulls villa, og museet var følgelig stengt for publikum hele sesongen. En egen konsertserie med unge fiolinister under konseptet «Trollbundet av Ole Bull» ble derfor flyttet til Trolldsalen der de ble arrangert i løpet av høsten og romjulen. Slik ble det mulig å ivareta noe av formidlingen rundt Ole Bull. I løpet av våren ble det også klart at museet måtte utsette den internasjonale Edvard Grieg Pianokonkurransen, som skulle ha blitt arrangert ved Trolldhaugen for femte gang 12.–20. September.

– Det er med tungt hjerte vi utsetter konkurransen til 2021. Konkurransen samler en rekke unge pianister fra hele verden på Trolldhaugen, og vi velger å ta hensyn til alles helse og sikkerhet i en usikker situasjon akkurat nå, sa konstituert direktør Thomas Heimstad.

Nina Grieg hadde i 2020 175-årsjubileum og en tredagers minifestival var satt opp med foredrag, konsert, masterclass og seminar. Grunnet korona måtte det hele avlyses. Jubileet ble på sparket markert med en konsert og kort introduksjon direkte fra Griegs villa med Mari Eriksmoen og Signe Bakke. Etter vel et år med konstituert ledelse, tiltrådte Christian Grøvlén som direktør for komponisthjemmene 1. desember. Grøvlén startet sin periode på slutten av et annerledes år og som første oppgave satt han opp tre gjennomproduserte digitale konserter. Fra et julepyntet Trolldhaugen opptrådte Ann-Helene Moen, Christian Ihle Hadland, Tord Gustavsen og Bjørn Willberg Andersen sammen med Christian Grøvlén selv.

Christian Ihle Hadland var en av kunstnerne som spilte under de digitale julekonsertene fra Edvard Griegs villa.

Knag-etterkommer Christopher Knag forteller om livet i møbelverstedet i en formidlingsvideo i utstillingen.

284.298

Besøkende på
KODEs nettsider

62

Videoer for kunstmuseer
og komponisthjem

927.000

Rekkevidderecord for videoen
«Spør Knag»

5.846

Audioguide-omvisninger
gjennomført

2020 viste seg å bli et år med store kontraster, og store konsekvenser, for KODEs formidlingstilbud.

I midten av januar ble *Edvard Munch – I oss er verdener* tatt ned. Utstillingens tematikk åpnet nye muligheter i formidlingen av Munch. Formidlingen til skoleklasser (DKS) ble videreutviklet til en metode som vektlegger følelser og en emosjonsfokustert tilnærming til tema i kunstnerskapet. Tilbudet ble et viktig supplement til skolens tverrfaglige tema om livsmestring og psykisk helse.

Formidlingstilbud til alle publikumsgrupper, inkludert satsning på audioguide, var nettopp lansert for den neste store utstillingen *Edward Burne-Jones: Prerafaelittene og Norden* da koronasituasjonen medførte innstilling av all publikumsaktivitet. Dette ble raskt fulgt opp av pålegg om stenging av museene og etter hvert også permittering av nær hele formidlingsseksjonen. Permitteringen ble opphevet 1. juni, men de fysiske formidlingstilbudene ble av smittevern hensyn ikke tatt opp igjen i 2020.

Den nye arbeidssituasjonen medførte en dreining mot digital formidling, tekstarbeid og tilbud for kohorter som kunne besøke museet på egenhånd. Blant annet ble det produsert en omfattende audioguide for Rasmus Meyers samlinger, flere verks-tekster til høstens temporære utstillinger, samt et større samarbeid om digital formidling med kommunikasjonsavdelingen. Formidlingsseksjonen var involvert i arbeidet med å velge ut sentrale verk fra KODE 4-utstillingene, som stengte til høsten, som ble innlemmet i utstillingen i KODE 3.

Det ble en sterkt nedskalert sommersesong, både med tanke på formidlingstilbud, publikums-tilstrømming, konserttilbud og sesongperiode. Det årlige sommerskoletilbudet ved kunstmuseene måtte avlyses. Guidetilbudet ved kunstmuseene ble også innstilt. Ved komponisthjemmene ble det gjennomført et redusert tilbud til publikum, besøk i villaen var mulig, men da i små grupper og med begrenset guiding for å ivareta smittevernet.

Ellers var hele avdelingen deltager i strategiarbeid og langsiktig arbeid med kommende utstillinger. At all nasjonal fagseminarvirksomhet ble flyttet til virtuelle flater, gav også mulighet for deltagelse i langt flere seminarer enn vi vanligvis har ressurser og kapasitet til.

Kurator Karin Hellandsjø inviterte til digitale omvisninger i sommerens Picasso-utstilling.

Formidler Elin Flannum forteller historien om Henrik Sørensens maleri av en morder til et digitalt publikum.

Digital formidling

For kommunikasjonsavdelingen fikk særlig satsingen på KODEs digitale tilstedeværelse brått forsterket viktighet grunnet koronapandemien. Mens museene måtte holde stengt, fikk formidlings- og kommunikasjonsavdelingen en utfordrende jobb med å gjøre museet og samlingene tilgjengelige digitalt. Samtidig ønsket en å dokumentere og formidle de temporære utstillingene og arrangementene som var planlagt.

Fra utstillingen med Edward Burne-Jones brukte en audioguideinnspillingene i kombinasjon med video. Utstillingen Picasso 347 fikk følge av en serie videoer med kurator Karin Hellandsjø. Kunstnersamtaler, som ikke kunne avholdes med publikum til stede, ble tatt opp og strømmet. Festivalen for Nina Grieg på Trolldhaugen ble omgjort til en strømmet konsert med Mari Eriksmoen og Signe Bakke. Nytt i 2020 var også 3D-skanninger av temporære utstillinger, som publikum kunne bruke for å utforske utstillingene hjemmefra.

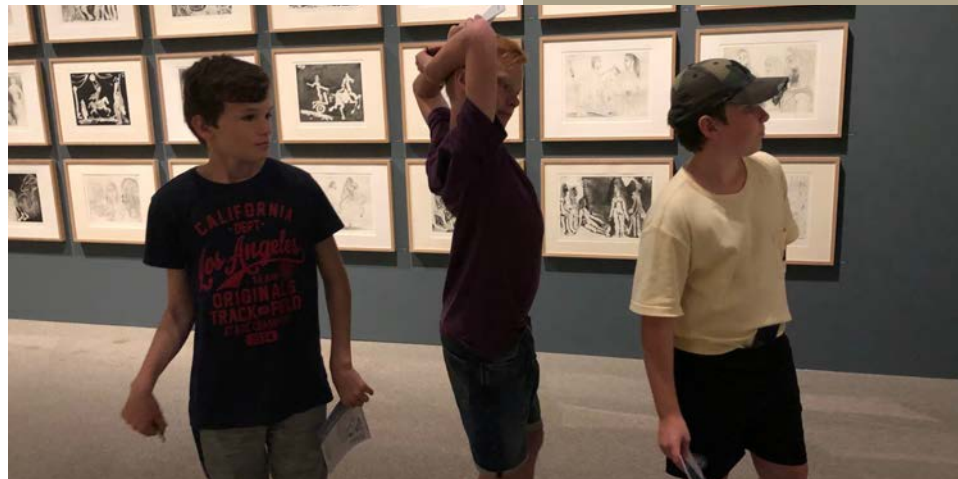
Med videoene produsert til utstillingen Knag: Håndverksmøbler fra Bergen fikk KODE virkelig stor spredning. De to videoene med arvingen Christopher Knag som fortalte sin historie om å vokse opp i og videreføre møbelfaget traff publikum, og antallet visninger og rekkevidde slo alle tidligere rekorder.

Avdelingen har fortsatt gode samarbeid med videoprodusentene Paul Johannessen og Sjur Pollen Visuals, og disse samarbeidene har vært avgjørende for å kunne levere videoinnhold av høy kvalitet, i et år hvor digital tilstedeværelse gjennom video i sosiale medier ble en prioritering for KODE. Avdelingen produserte også selv et bredt utvalg formidlingsvideoer, og har styrket sin egen kompetanse gjennom året.

Mot slutten av året fikk KODE ekstra midler fra KUD til digitalt innhold og dermed anledning til å produsere en satsing på julekonserter fra Trolldhaugen og kortfilmer fra Rasmus Meyers samlinger. Avdelingen samarbeidet her med Einarfilm, i den største produksjonen KODE hittil har gjennomført for video.

Presse

KODE hadde i 2020 en rekke presseoppslag i forbindelse med koronapandemiens økonomiske konsekvenser for museet. Vi vurderer at KODE lykkes i å nå gjennom med viktige budskap, blant annet for behovet for restaurering av villaen på Lysøen, som også omfatter skjevfordelingen av kulturmidler mellom hovedstaden og resten av landet. Vi hadde et godt samarbeid om strømming av julekonserterne fra Trolldhaugen gjennom Bergens Tidende. Ellers ble dekning av KODEs årsprogram preget av lange perioder med stenging og mindre reisevirksomhet mellom landets kommunegrenser.

Vegard, Andreas og Jonatan tester ut smittevernsvennlige aktivitetshefter i Picasso-utstillingen.

Festivalen for Nina Grieg måtte avlyses av hensyn til koronasituasjonen. Som erstatning ble det strøme-konsert med Mari Eriksmoen og Signe Bakke direkte fra Trolldhaugen.

Formidling og kommunikasjon

Formidling og kommunikasjon

Knags verksted

Det verkstedet Che. Knag først ble etablert, holdt det til i Bergen, og kort tid etter i Skudeneshavn, hvor det var i 20 år. Etter en vellykket gude år flyttet Knag i 1983 inn i nye, store lokaler i Dronningegaten. Her var butikken og verkstedet med en og samme funksjon.

Stakkoververkstedet ble etablert, og tilde fire etasjer. Her jobbet øverste, mestere og flere lærlinger, som gjerne startet i 14-15-års alderen etter ferdigskolen. I berget i materialene. Treverket ble kjøpt inn fra ulike deler av verden og til verk for i Bergen. Verkstedsverktøyet og utvalgte ut møbelen. Så ble materialene fordelt utg for steg, oppover i etasjene. For var treverkene som tok seg av detaljerte huse, deretter som lagde møbler, søyler og øvrandede elementer, og spesialiteter på blant annet polering og glans. En trestegs stige var opp til reparasjon. Hvor møblene anvendte ble utgjort og trasket. For til slutt å få de store møblene ned igjen, måtte trappeskipet brukes. Che. Knag holdt til i Dronningegaten til firmaet ble lagt ned i 1975.

Knag's workshop

The initial Che. Knag Workshop was established on the street nicknamed Knagen in Bergen, and shortly after moved to the street Skudeneshavn, where it operated for 20 years. After these successful years, Knag moved in 1983 into new, larger premises on the street Dronningegaten. At this location the firm had a retail store, a workshop and a large number of machines.

The carpentry workshop was in the back, filling five floors. Working here were journeymen, masters and many apprentices, who often started at the age of 14 or 15, after completing their mandatory education. The basement served as a warehouse for the raw materials. Lumber was imported from all over the world and stored in a sign and dry for years. The master of the works controlled and selected the materials. The firms were then refined step by step, moving up the floors. Woodcarvers were responsible for the detailed decorations, like workers made spiral pillars and rounded elements and other specialties concentrated on lacquers, polishes and shine. A wooden stairway led up to the top floor, where the furniture would finally be upholstered. The railings on the stairs could be removed when workers carried the large pieces of furniture down again. Che. Knag remained at Dronningegaten until the firm was dissolved in 1975.

Knag-utstillingen hadde audioguiden som fortalte mer om utvalgte møbler og historier.

KODE Åpen - inkluderingsprogram

Vårt outreach-program KODE Åpen ble videreført i en noe begrenset utgave grunnet pandemien. Programmet tar sikte på å nå alle grupper som av ulike årsaker ikke oppsøker museet, enten hindringene er av språklig, fysisk, økonomisk eller tilsvarende art. Våre samarbeidspartnere er blant andre Røde Kors, Verdighetsenteret, Hello/Studentsamfunnet, Nygård skole (voksen-/norskopplæring), Bergen fengsel, samt EMPO (Kirkens Bymisjons tilbud for unge innvandrerkvinner).

Korona-tiltakene gjorde det umulig å avvikle verkstedstilbudet vårt for hjemmeboende mennesker med demens. Vi ønsket likevel å gjøre noe for denne sårbare gruppen som var mer isolert enn de fleste. Derfor lanserte vi et brevvekslingsprosjekt kalt «Samtaler på avstand». Tre kunstnere laget pakker som inneholdt brev og taktile objekter og opplevelser. Vi fikk mulighet til å dele våre kreative og kunstneriske prosesser med dem på en måte som ikke hadde vært mulig i et direkte møte.

I 2020 utviklet KODE konseptet Kunstkompis, et samarbeid med blant andre Bergen kommune, rettet mot frivillighet. Manus for boken «Kunstkompis på KODE», en ressursguide for frivillige, ble ferdigstilt. Prosjektet tar sikte på å skape et mangfoldig kunstrom ved å gjøre museet relevant for enda flere av byens innbyggere. Bokslipp og kursing ble utsatt grunnet smittevern hensyn og planlagt lansert 2021.

Sammenslåing av seksjoner

På forsommeren startet prosessen med å slå sammen de to tidligere formidlingsseksjonene ved kunstmuseene og komponisthjemmene til én seksjon. Mot slutten av året ble den første musikkformidler ansatt i 100 % stilling. Samtidig ble det opprettet fire prosentstillinger i fast turnus, knyttet til rene guide- og konsertvertoppgaver.

Utstillingen «Private Eyes» ble åpnet av kulturminister Abid Raja med direktesending på TV2 Nyhetene.

Sikkerhet og forvaltning >

Vinterstemning på et folketomt Troldhaugen. 2020 har vært preget av stengte dører og igangsetting av store prosjekter på KODEs omfattende bygningsmasse.

En viktig tilstandsrapport for Ole Bulls villa på Lysøen ble offentliggjort sommeren 2020.

2020 har vært et år preget av stengte dører og igangsetting av store prosjekter. KODE har satt i gang arbeidet med å pusse opp komponisthjemmene, noe som vil bidra til å tilgjengeliggjøre våre historiske bygninger for publikum. På Lysøen avdekket en tilstandsrapport på forsommeren en helt akutt situasjon for tilstanden på Ole Bulls villa. Det er betydelige skader utvendig og innvendig. Kulturminister Abid Raja var på Lysøen for selv å få oversikt over tilstanden. KODE har fått bevilget 14,5 millioner over statsbudsjettet for 2021 for å begynne arbeidet med restaurering.

Arbeidet med planlegging for omfattende gjenstandshåndtering på Lysøen ble startet. Det skal gjøres et stort arbeid på registrering og tilstandsvurdering av gjenstander, og det skal gjøres en grundig jobb på hvilke gjenstander som skal være en del av komponisthjemmet i fremtiden.

På forsommeren, i mai, ble Norges første elektriske museumsbåt MS Ole Bull levert fra Måløy verft. Båten vil bli satt i drift fra og med sesongen 2021.

KODEs bygningsmasse er gammel. I 2020 ble KODE 4 stengt og museet tømt for kunst i påvente av asbestsanering. Arbeidet vil ventelig ta mange år. KODE 2 er vår arena for skiftende utstillinger, men vil også måtte renoveres i overskuelig fremtid. I KODE 1 har det pågått arbeid over flere år med helt påkrevet oppgradering av utstillingssalene. Dette arbeidet vil fortsette i 2021.

Pr 31.12.20 har ingen av museets magasiner svært gode oppbevaringsforhold. Avvik dreier seg i hovedsak om utfordringer ved eldre bygningsmasse, som plassmangel, klimakontroll, vanninntrenging og tilkomst. Komponisthjemmene har fremdeles alle gjenstander i utstilling, under varierende forhold.

I 2020 satte vi i gang prosessen med å bygge et nytt eksternt magasin. Magasinbygget (3000 kvm), kombinert med muligheter for større konserveringsareal, er et stort løft for å bedre KODEs forutsetninger for tilfredsstillende samlingsforvaltning. Dette innebærer tryggere brann- og tyverisikring, større heis og bedre klimaforhold. Det nye magasinbygget vil også avlaste de historiske byggene i sentrum og frigjøre bruksareal. Situasjonen er fremdeles slik at utstillingsareal blir brukt til magasinering av gjenstander. Dersom alt går etter planen, vil prosjektet ferdigstilles medio 2022. Også her ble det startet opp planlegging for hvordan overføringen av gjenstander skal organiseres, blant annet forarbeid, tilstandsvurdering, planer for nødkonservering og registrering.

Bergens Tidende fikk følge arbeidet bak museets stengte dører under høstens nedstengning i Bergen. Her fra Rasmus Meyers samlinger.

Året som gikk

Ny museumsbåt Lysøen Juli

8. juli ankom båten «Ole Bull» endelig Lysøen, etter jomfruseilasen fra verftet i Måløy. Med ny teknologi og miljøvennlig drift skal Norges første elektriske museumsbåt frakte passasjerer til Ole Bulls eventyrøy. Båten er bygget av Måløy verft og konstruert i tett samarbeid med Easyform, Stadt Towing Tank og Sea Technology. Den er designet av Atle Ellefsen i DNV GL.

Tilstandsrapport offentliggjøres Lysøen Juli

«Verdensstjernens bolig blir spist opp av biller» skrev TV2 etter at en tilstandsrapport om Lysøen ble offentliggjort i juli. Gjennom sommeren gikk debatten om hva som kunne gjøres for å restaurere Ole Bulls villa. Kulturminister Abid Raja lovet å følge opp saken og i løpet av høsten ble det klart at KODE fikk ekstrabevilgninger for å starte arbeidet.

Knag Håndverksmøbler fra Bergen September

Det var en gang et levende møbelsnekkermiljø i Bergen, og størst av dem alle var firmaet Chr. Knag. 18. september åpnet KODE en stor utstilling viet imponerende håndverk og design fra Knags verksted. Utstillingen kom til etter et omfattende kartleggingsarbeid og viste innlån fra en rekke private og offentlige eiere i tillegg til museets egen samling.

Mandarinand Ble kjendis på Siljustøl September

KODEs oppsynsmann Helge Solberg, undret seg over et stadig økende tilfang av turgåere med store kameralinser på Siljustøl. Det viser seg at en mandarinand hadde slått seg ned i den lille innsjøen på eiendommen. Mandarinanden hører ikke hjemme i våre trakter, men viltnemda forsikret om at besøket ikke var til skade – bare til glede for de skuelystne!

Private Eyes Amerikansk kunst fra de siste 50 år Oktober

2. oktober åpnet utstillingen «Private Eyes» med kunstverk samlet gjennom de siste tretti år av kunstsamleren og forretningsmannen Christen Sveaas. Her kunne publikum oppleve store kunstnernavn med verk som på ulike måter reflekterer de politiske og kulturelle bevegelsene fra 1960-årene frem til i dag.

Ny direktør Komponist- hjemmene Desember

1. desember startet bergenspianist Christian Grøvlen som ny direktør for komponisthjemmene Siljustøl, Lysøen og Trolldhaugen ved KODE. Grøvlen er en av landets fremste pianister og har virket som solist og kammermusiker gjennom snart to tiår.

Året som gikk

Digitale julekonserter Komponisthjemmene Desember

Som avslutning på et annerledes museumsår inviterte KODE til tre magiske julekonserter fra Edvard Griegs hjem på Trolldhaugen i desember. Konsertene var gratis for alle og ble strømmet på nettsidene til Vierlive og Bergens Tidende.

«The Works of Geoffrey Chaucer» fra 1896, illustrert og utformet i samarbeid av William Morris og Edward Burne-Jones.

Årsregnskap 2020 KODE Kunstmuseer og Komponisthjem

Resultatregnskap
Balanse
Kontantstrøm
Noter

Org.nr.: 990 269 343

Resultatregnskap

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2020	2019
Billettinntekter, salgsinntekter m.m		8 224 765	28 723 277
Offentlige tilskudd	4	117 054 970	89 368 369
Leieinntekter		1 968 249	2 319 487
Annen driftsinntek	12	15 207 885	12 423 548
Sum driftsinntekter		142 455 869	132 834 681
Varekostnad		1 239 166	5 090 291
Lønnskostnad	2, 6	39 300 360	51 019 075
Endring pensjonsforpliktelse		1 428 832	-1 114 630
Ordinære avskrivninger	5	1 655 656	993 406
Husleie		25 790 454	28 342 605
Annen driftskostnad	2, 10	52 130 271	49 471 372
Sum driftskostnader		121 544 738	133 802 119
Driftsresultat		20 911 131	-967 437
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		176 884	157 792
Annen finansinntekt		21 287	0
Annen finanskostnad		140 769	171 735
Resultat av finansposter		57 402	-13 944
Ordinært resultat før skattekostnad	8	20 968 533	-981 381
Skattekostnad	9	-27 062	58 806
Årsresultat		20 995 595	-1 040 187
Overføringer			
Avsatt til Covidfond		20 995 595	0
Avsatt til annen egenkapital		0	-1 040 187
Sum overføringer		20 995 595	-1 040 187

Balanse

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Eiendeler	Note	2020	2019
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Sikringstiltak lokaler	5	2 054 148	7 947 549
Ombygging lokaler	5	1 021 188	3 575 482
Maskiner, inventar og utstyr	5	8 457 453	15 732 371
Sum varige driftsmidler		11 532 789	27 255 403
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		200 000	200 000
Egenkapitalinnskudd KLP	6	694 421	614 173
Andre langsiktige fordringer	11	3 969 000	0
Sum finansielle anleggsmidle		4 863 421	814 173
Sum anleggsmidler		16 396 210	28 069 576
Omløpsmidler			
Varebeholdning		790 013	1 248 648
Fordringer			
Kundefordringer		505 195	1 863 211
Andre kortsiktige fordringer		7 560 368	6 218 686
Sum fordringer		8 065 563	8 081 897
Bankinnskudd, kontanter o.l.	3	28 777 149	20 094 633
Sum omløpsmidler		37 632 725	29 425 179
Sum eiendeler		54 028 935	57 494 754

Balanse

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Egenkapital og gjeld	Note	2020	2019
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital	9	200 000	200 000
Sum innskutt egenkapital		200 000	200 000
Opptjent egenkapital			
Annen negativ egenkapital	9	-17 468 816	-17 468 816
Egenkapital disponert til Covidfond		20 995 595	0
Sum opptjent egenkapital		3 526 780	-17 468 816
Sum egenkapital	9	3 726 780	-17 268 816
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	6	19 071 576	17 642 744
Sum avsetning for forpliktelser		19 071 576	17 642 744
Tilskudd spesielle formål			
Mottatte bundne tilskudd	5, 7	12 729 939	40 947 582
Sum tilskudd spesielle formål		12 729 939	40 947 582
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		8 473 044	7 629 154
Betalbar skatt	8	0	58 806
Skyldig skattetrekk og offentlige avgifter		3 081 660	3 504 334
Skyldige feriepenge og lønn		3 519 529	4 397 239
Annen kortsiktig gjeld		3 426 408	583 712
Sum kortsiktig gjeld		18 500 641	16 173 244
Sum gjeld		50 302 156	74 763 570
Sum egenkapital og gjeld		54 028 935	57 494 754

Balanse

Bergen - Styret i KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Marte Mjøs Persen
Styreleder

Ragnhild Stolt-Nielsen
Nestleder

Anette Martisen Basso
Styremedlem

Synnøve Myhre
Styremedlem

Kjell Gitton Håland
Styremedlem

Kjetil Bratshaug Smørås
Styremedlem

Mette Nikoline Bolkan
Styremedlem

Petter Snare
Daglig leder

Kontantstrømoppstilling

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	Note	2020	2019
Ordinært resultat før skattekostnad		20 968 533	-981 381
Avskrivninger		1 655 656	993 406
Endring pensjonsforpliktelse		1 428 832	-1 114 630
Periodens betalte skatter		-58 806	-123 210
Endring i varelager		458 635	1 438 466
Endring i kundefordringer		1 358 016	250 670
Endring i leverandørgjeld		843 490	-4 136 900
Endring andre tidsavgrensingsposter		535 416	3 672 981
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		27 189 772	-598
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger kjøp av varige driftsmidler		-15 600 285	-15 765 782
Utbetaling kjøp av aksjer		-	-200 000
Endring bruk investeringstilskudd		29 199 424	180 300
Endring på langsiktige fordringer		-3 888 752	
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		9 710 387	-15 785 482
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
Netto endring balanseførte bundne tilskudd		-28 217 643	-2 427 591
Netto innbetalinger/utbetalinger kortsiktig gjeld			
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-28 217 643	-2 427 591
Netto endring i kontanter og -ekvivalenter		8 682 516	-18 213 671
Beholdning av kontanter og -ekvivalenter 01.01.		20 094 633	38 308 304
Beholdning av kontanter og -ekvivalenter 31.12.		28 777 149	20 094 633

Stiftelsen har trekkrettigheter på kr 1 000 000,-. Stiftelsen har ikke benyttet trekkrettigheten pr. 31.12.20
Av selskapets likvider er kr 1 502 863,- bundne midler.

Noter 2020

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder.

Driftsinntekter, tilskudd og kostnader

Driftsinntekter som varesalg og tjenestesalg inntektsføres etter opptjeningsprinsippet som normalt vil være leveringstidspunktet for varer og tjenester.

Driftstilskudd regnskapsføres etter bruttoprinsippet. Investeringstilskudd balanseføres som ubenyttede tilskudd frem til prosjektene er fullført. Når prosjektene er avsluttet føres investeringstilskuddene mot aktiverte prosjektkostnader etter nettometoden.

Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, dvs. at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives linært.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Bankinnskudd

Bankinnskudd, kontanter og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelsen.

Noter 2020

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Pensjoner - Ytelsesordning

Pensjonsforpliktelser finansiert over driften (ytelsesbaserte pensjonsordninger) vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang, osv. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen.

Skatt

Deler av stiftelsens leieinntekter er skattepliktige. Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstilling er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvilenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer.

Note 2 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnader	2020	2019
Lønn og feriepenger	30 965 324	40 036 721
Arbeidsgiveravgift	4 655 578	6 221 372
Pensjonskostnader	3 205 144	4 331 661
Andre ytelser	474 314	429 321
Sum	39 300 360	51 019 075

Gjennomsnittlig antall årsverk: 60

Noter 2020

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Ytelser til ledende personer	Direktør Petter Snare	Styre
Lønn og honorarer	1 327 154	210 000
Pensjonsutgifter	26 663	
Annen godtgjørelse	343 437	

Pensjonsforpliktelser

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2020 utgjør kr 210 625 eks. mva. I tillegg kommer honorar for andre tjenester med kr 61 775 eks. mva.

Note 3 Bankinnskudd

Innestående midler på skattetrekkskonto (bundne midler) er på kr. 1 502 863. Beløpet dekker skyldig skattetrekk pr 31.12.

Note 4 - Offentlige driftstilskudd og ekstraordinære tilskudd

	2020	2019
Tilskudd fra staten	30 140 000	26 430 000
Tilskudd fra Vestland fylkeskommune	4 296 100	4 240 000
Tilskudd fra Bergen kommune	61 788 875	58 698 369
Sum	96 224 975	89 368 369

Ekstraordinær tilskuddsordning for å dekke utgifter som følge av koronapandemien:

	2020
Tilskudd fra staten	12 030 000
Tilskudd fra Bergen kommune	8 800 000
Sum	20 830 000

Noter 2020

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Note 5 - Spesifikasjon av anleggsmidler

	Maskiner, inventar og utstyr	Sikringstiltak lokaler	Ombygging lokaler	Lysøen båt "Ole Bull"	Magasin	Sum
Anskaffelsesverdi 01.01	4 410 460	8 053 510	67 889 513	14 402 699	-	94 756 182
Tilgang i året	877 642	-	294 721	12 372 774	2 054 148	15 600 285
Avgang og ompostering	-	-	-1 346 034	0	-	-1 346 034
Anskaffelsesverdi 31.12	5 288 102	8 053 510	66 839 200	26 775 473	2 054 148	109 010 433
Mottatt investerings						
-tilskudd alle år	-1 136 152	-7 585 693	-59 673 575	-19 667 538	-	-88 062 958
Akk. avskrivninger	-2 294 720	-	-6 144 436	- 507 710	-	-8 946 866
Kostnadsført sikringstiltak		-467 820	-	-	-	-467 820
Bokført verdi 31.12	1 857 228	0	1 021 188	6 600 225	2 054 148	11 532 789
		*	**			
Årets ordinære avskrivning	350 086	0	797 860	507 710		1 655 656
Løpetid avskrivninger	5 år		5 år			

*Sikringstiltak består av flere prosjekter knyttet til sikring av lokaler, adgangskontroll, fasadebelysning m.m. Det er mottatt tilskud i gjennomføring av prosjektene. Prosjektene er gjennomført og mottatte tilskudd er bokført mot balanseførte kostnader etter nettoprinsippet. Årets bokføre mottatte tilskud i balansen utgjør kr 7 479 732. Det er i år vurdert at kr 467 817 skal kostnadsføres.

Ombygging av lokaler består av følgende prosjekter:

Ombygging KODE 1	
Balanseførte kostnader	58 575 184
Øremerkede tilskudd	54 948 275
Netto balanseføring	3 626 909
Akk. Avskrivninger	2 605 720
Netto balanseført 31.12	1 021 188

I posten - Ombygging lokaler er det bokført bla. inngående beholdning kr 1346 034 vedrørende prosjekt "Kinautsilling" KODE 1. I 2020 er det vurdert at det er riktig å konstadsføre beløpet. KODE har mottatt tilskudd for dette, slik at kostnadsføring gir ingen resultatmessing effekt.

KODE nettofører kjøp av kunst. Pr 31.12 har KODE kr 600 693 tilgode i tilknytning til kunstkjøp. All kjøp av kunst er finasiert av midler øremerket til kunstkjøp. I 2020 har KODE kjøp kunst for til sammen kr 4 552 798.

Noter 2020

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Note 6 - Pensjonsforpliktelse

Kunstmuseene i Bergen har pensjonsavtaler gjennom Kommunal Landspensjonskasse og Bergen kommunale pensjonskasse. Pr. 31.12.20 var 100 ansatte med i ordningene.

Balanseført pensjonsforpliktelse fremkommer på følgende måte:	2020	2019
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	80 336 356	71 442 122
Pensjonsmidler	-71 942 300	-65 213 767
Netto forpliktelse før arb.avgift	8 394 056	6 228 355
Arbeidsgiveravgift	1 183 562	878 198
Netto forpliktelse inkl. aga	9 577 618	7 106 553
Sparebankstiftelsen DNB*	8 320 736	9 234 177
Ikke resultatført akturielt (gevinst)/ tap aga	1 173 222	1 302 017
Balanseført netto forpliktelse	19 071 576	17 642 747
Herav balanseført arbeidsgiveravgift	2 356 784	2 180 215
Økonomiske forutsetninger	2020	2019
Diskonteringsrente	1,70 %	2,30 %
Lønnsvekst	2,25 %	2,25 %
G-regulering	2,00 %	2,00 %
Pensjonsregulering	1,24 %	1,24 %
Forventet avkastning	3,10 %	3,80 %
Aga sats	14,10 %	14,10 %
Amortiseringstid	10	10
Korridorstørrelse	10,00 %	10,00 %

Stiftelsen har egenkapitalinnskudd hos KLP på totalt kr 694 421 pr 31.12.

Noter 2020

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Note 7 - Tilskudd til spesielle formål

Posten “Mottatte bundne tilskudd” inneholder tilskudd mottatt i 2020 eller tidligere, hvor prosjektet ikke er gjennomført eller hvor tilskuddet skal overføres andre kostnadsbærere.

	2020	2019
KUD	4 135 602	23 621 452
Zhongkun Group	199 929	9 248 360
Bergen Kommune	1 885 616	2 481 800
Sparebankstiftelsen DNB*	1 240 062	-387 959
Hordaland Fylkeskommune	648 605	1 073 605
Stiftelsen VK	300 000	-
Bergen Billedgalleri - Legat	160 428	160 428
Fortidsminneforeningen	-	250 000
Os Kommune	-	2 235 753
Stiftelsen Jebsen	3 644 824	1 973 081
Norsk Museumsforbund	226 767	-
Stiftelsen Bergenssølvvet	288 106	-
Bergen Kunstmuseums venner	-	291 061
Sum	12 729 939	40 947 582

Noter 2020

KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Note - 8 Skatt

Stiftelsen er skattepliktig for deler av leieinntektene.

	2020	2019
Beregnet betalbar skatt	0	58 806
Endring utsatt skatt/skattefordel	0	0
Skattekostnad i resultatregnskapet	-27 062	123 210

Som følge av særbestemmelse for inntektsåret 2020, forventer stiftelsen å få utbetalt 22 % av skattemessig underskudd i forbindelse med fastsetting for 2020.

Note 9 - Egenkapital

Stiftelsen er skattepliktig for deler av leieinntektene.

	Grunnkapital	Annen negativ egenkapital	Sum egenkapital
Pr. 01.01.2020	200 000	-17 468 816	-17 268 816
Årets resultat		20 995 595	20 995 595
Pr 31.12.2020	200 000	3 526 780	3 726 780

Note 10 - Annen driftskostnad

Stiftelsen har hatt økte kostnader i forbindelse med transport av kunst, ekstra renhold grunnet smittevern og tilstandsvurderinger komponisthjem.

Stiftelsen har hatt kostnader knyttet til “Støvsaken” i KODE 1. Det er opprettet en forsikringssak på denne hendelsen og utfallet er ukjent ved regnskapsavleggelse. I regnskapet for 2020 har stiftelsen bokført kr 370 117 av disse kostnadene under “Annen driftskostnad”.

Noter 2020

KODE Kunstmuseer og Komponisthjem

Note 11 - Andre langsiktige fordr
Stiftelsen har betalt depositum på kr 3 969 000 i forbindelse med leie av lokaler for lagring av kunst.

Note 12 - Andre driftsinntekter

Inntekstsført brutto bruk av prosjektmidler og gaver framkommer slik for 2020:	
Bokverk KODEs histore	150 000
Lysøen forarbeid, rehabilitering	250 000
Knagutstilling	315 275
Diverse utstillinger og prosjekter	775 981
Astrup Visions of Norway**	1 000 000
Astrupsenteret	3 371 979
Vedlikehold og oppgradering utstillingssaler KODE 1/Kinautstilling*	9 048 431
Sum	14 911 666

* Bidragsyter er Zhongkun Group. Det henvises til note 7.
** Sparebankstiftelsen DNB har i flere år vært bidragsyter til drift av Astrupsenteret.

Redaktør: Maria Tripodianos
Design: Letspixel AS
Fotograf med unntak av:
s. 14, 27: Anette Basso (skjermdump)
s. 24, 37: Einarfilm (skjermdump)
s. 28-29: Sjur Pollen (skjermdump), Helga Anspach
s. 33: Maria Tripodianos
s. 35: Kjetil Salomonsen

PERMANENTEN
STENERSEN
RASMUS MEYERS SAMLINGER
LYSVERKET
TROLDHAUGEN
SILJUSTØL
LYSØEN

kodebergen.no